

ועד מקומי - רקע

- השלטון המקומי במרחב הכפרי מורכב **ממועצה אזורית** שנבחרה או מונתה לניהול הישובים שבשטחה **ועד מקומי** אשר מוקם בכל ישוב.
- מעמדו המשפטי של הוועד המקומי מעוגן בצו המועצות האזוריות (סעיף 90 לצו) **"כל יישוב יתנהל על ידי ועד מקומי"**.

הסמכויות החוקיות מוקנות למועצה האזורית והוועד המקומי מוסמך לטפל רק בנושאים שהמועצה האזורית האצילה לו (סעיף 132 לצו).

1

סוגי הביקורת

- **ביקורת חיצונית / חשבונאית** – מתן חוות דעת שהדוחות הכספיים משקפים באופן נאות בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים את המצב הכספי של המבוקר (ת"ב 73 לשכת רואה חשבון). הביקורת החיצונית מבוצעת על ידי רו"ח מבקר.
- **ביקורת פנימית** – פעילות בלתי תלויה ואובייקטיבית אשר מיועדת להוסיף ערך ולשפר את פעולת הארגון.

ביקורת פנימית הינה מקצוע, הכולל פעילות מעין שיפוטית של בדיקה והערכה עצמאית ואובייקטיביות, המתייחסות לתהליכים ולפעולות בארגון, לרבות תהליכי בקרה, ניהול סיכונים וממשל תאגידי, לשם השגת מטרותיו, ולשם שמירה על האינטרס הציבורי על-פי דין. (לשכת המבקרים הפנימיים).

2

הביקורת הפנימית - גופי הביקורת

הביקורת הפנימית ברשויות מקומיות פועלת מכוח חוק ומהווה נדבך חשוב במערך הביקורת הציבורית בגופי השלטון. הביקורת הפנימית כוללת מספר גופים שונים לרבות:

- מבקר המדינה – פועל מכוח חוק מבקר המדינה.
- ועדה לענייני ביקורת (ועדה של המועצה) – ועדה הפועלת מכוח סעיף 39 לצו המועצות האזוריות.
- מבקר המועצה – פועל מכוח תיקון לצו המועצות האזוריות, תקנות העיריות וחוק הביקורת הפנימית. מבקר המועצה משמש בנוסף כממונה על תלונות הציבור.
- ועדת הביקורת של הוועד המקומי – פועלת מכוח סעיף 130 לצו המועצות האזוריות.

3

מבקר המועצה - תפקידים

- לבדוק האם פעילות הרשות נעשות כדין, בידי המוסמכים לעשותן תוך שמירת טוהר המידות ועקרונות היעילות והחיסכון.
 - לבדוק אם סדרי הבקרה והוראות הנוהל הנהוגים ברשות מבטיחים קיום הוראות כל דין.
 - לבקר את הנהלת החשבונות של הרשות ולבדוק אם דרכי החזקת כספית, שמירת רכוש ואחזקתו מניחות את הדעת.
- המבקר מחויב בהוצאת דוח ביקורת שנתי. הדוח מוגש לראש הרשות, לוועדה לענייני ביקורת ולמליאת המועצה. דוח הביקורת מוגש רק לאחר שהתקבלו תגובות המבוקרים לכתוב בו. הדוח מתפרסם לציבור לאחר שאושר במליאת המועצה .**
- ממונה על תלונות הציבור**
- הממונה פועל בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (ממונה על תלונות הציבור), התשס"ח-2008.
 - תפקיד הממונה לטפל בפניות שהועברו תחילה למחלקה הנוגעת ולא נענו, לדעת הפונה, כנדרש.

4

מבקר המועצה – סמכויות הביקורת

- **כפופים לסמכות הביקורת:** ראש הרשות, חברי המועצה, עובדי הרשות המועצה הדתית חבריה ועובדיה וכל גוף שהרשות משתתפת במינוי הנהלתו או שהיא משתתפת בתקציבו כדי עשירית ומעלה.
- **מסירת מידע והמצאת מסמכים** - החוק מחייב את כל מי שכפוף לסמכות הביקורת להמציא למבקר כל מסמך שידרוש וכן לתת לו הסברים ומענה לשאלותיו. למבקר ישנה זכות גישה ישירה לכל המידע הממוחשב של הרשות.

5

ועדת ביקורת בוועד מקומי

- בתיקון לצו המועצות המקומיות משנת 2004, נקבעה **חובה למנות** ועדת ביקורת בוועדים המקומיים. בסעיף 130 (א) לצו נקבע כלהלן:
- המועצה תבחר ועדת ביקורת מבין תושבי היישוב, אשר אינם חברי ועד מקומי, מתוך רשימת תושבים שיציעו את מועמדותם".
 - מספר חברי ועדת הביקורת לא יפחת משלושה ולא יעלה על חמישה".
- חברי וועדת הביקורת אינם יכולים להיות חברי הוועד המקומי, או עובדי הוועד המקומי או עובדי המועצה או בני משפחותיהם.

6

תפקידי ועדת הביקורת בוועד המקומי

ועדת הביקורת הינה גורם המסייע להנהלת הועד המקומי ולמועצה בניהול. תפקידה לבדוק את תפקוד הועד ולהביא לשיפור פעילותו וכן לאתר ולהתריע על הסיכונים השונים להם חשוף הועד.

תפקידי הוועדה הוגדרו בחוק כלהלן:

- תבדוק אם החלטות הועד המקומי הוצאו לפועל כדין.
- תבדוק את חשבונות הועד המקומי.
- תוודא כי פעולותיו נעשו במסגרת תקציבו המאושר.
- תבדוק אם תוקנו ליקויים בפעולות הועד המקומי אשר נמצאו בביקורות קודמות.

7

סמכויות חובות והגבלות של ועדות הביקורת

- **סמכות** – החוק מקנה לוועדת הביקורת זכות לקבל מהועד המקומי כל מסמך ולברר כל עניין, לקבל תשובות מחברי הועד ועובדי הועד המקומי, כפוף לצנעת הפרט ולמגבלות חוקיות אחרות.
- **חובות** – הוועדה מחויבת בדיווח שנתי על ממצאיה: טיוטת דוח ביקורת תוגש להת'יחסות הועד תוך שלושה לאחר סיום השנה. לאחר הת'יחסות הועד (תוך 30 יום) הדוח הסופי יוגש לוועד המקומי, למועצה ויהיה פתוח לעיון תושבי היישוב בתוך 14 ימים ממועד הגשתו למועצה.
- **הגבלות** – פעילות ועדת הביקורת מוגבלת לתפקידי ביקורת בלבד, ואל לה להיות מעורבת בתפקידים ביצועיים. ועדת הביקורת אינה רשאית לקבוע מדיניות, להכתיב נהלים ולתת כל הוראות ביצוע.

8

מקרים בהם לא מונתה ועדת ביקורת בוועד מקומי

המלצות הועדה לבחינת המלצות מבקר המדינה בנושא ועדים המקומיים (מאי 2011)
 במידה ולא נבחרה ועדת ביקורת או במידה וועדת הביקורת אינה ממלאת תפקידה, **תמנה המועצה מבקר והוועד יישא בשכרו.**

התייחסות נוספת לחובה זו קיימת אף בסעיף 127 לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות):

- ראה ראש המועצה שועד מקומי נמנע ממילוי חובה או מביצוע עבודה שהוטלו עליו בצו זה או בכל דין אחר, רשאי הוא לדרוש ממנו בצו למלא את החובה או לבצע את העבודה בתוך הזמן הנקוב בצו.
- לא מילא הוועד המקומי אחר הצו בתוך הזמן האמור בו, רשאי ראש המועצה, באישור הממונה, למנות אדם למילוי החובה או לביצוע העבודה כאמור, לקבוע את השכר שישולם לאדם כאמור ולהורות שהשכר והוצאות העבודה ייפרעו מתקציב הוועד המקומי.

9

יחסי גומלין בין ועדת הביקורת למבקר המועצה

- תפקידה של הוועדה בשמירה על חוקיות פעולות הוועד זהה לתפקידו של מבקר המועצה.
- זהות התפקידים, כאמור, מאפשרת ליצור מערכת שותפות וסיוע מקצועי הדדי.
- ועדת הביקורת כפופה לסמכות הביקורת של מבקר המועצה.
- **המבקר אחראי על מתן סיוע והדרכה מקצועיים לוועדת הביקורת ביישובים** (בהתאם להמלצות הועדה לבחינת המלצות מבקר המדינה בנושא ועדים המקומיים מאי 2011).

10